

RAADSVOORSTEL

D20.009764
ZK19001959

DATUM 8 maart 2021
AGENDAPUNT 1.3.1 en 2.8.1
ONDERWERP Kadervisie Koggenland
PORTEFEUILLEHOUDER R. van Dolder
PROGRAMMA BELEIDSVELD Programma III: Wonen & Ondernemen
Omgevingstaken
ZAAKNUMMER ZK19001959

AANLEIDING De Omgevingswet die op 1 januari 2022 inwerking treedt, verplicht ons om vele acties te ondernemen. Het project Invoering Omgevingswet Koggenland loopt al geruime tijd en bestaat uit een veelheid van op te leveren producten, zoals bijvoorbeeld het Omgevingsplan Dorpskernen en ook de thans voorliggende Kadervisie. De Kadervisie is een 'stepping stone' richting de uiteindelijke Omgevingsvisie en daarmee ook een grote stap in het proces van invoering van de nieuwe wet.

KADER Omgevingswet, Koersdocument, Raadopdrachten Wonen en Duurzaamheid Collegeprogramma (economische verkenning) en Nota Lokaal gezondheidsbeleid 2018-2021.

WIJ STELLEN VOOR De Kadervisie Koggenland vast te stellen.

BEOOGD RESULTAAT Voor de thema's Wonen, Gezondheid, Duurzaamheid, Economie, Recreatie en Toerisme een integrale Kadervisie vast te stellen waarin beleidsmatige keuzes worden gemaakt en waarin staat vermeld hoe we uitvoering aan die keuzes geven. De Kadervisie is voor al deze onderwerpen de komende jaren *het* richtinggevend en inspirerend instrument voor te maken afwegingen en keuzes voor initiatieven.

Na vaststelling van deze visie zal bij de gesprekken over de ombuigingen een uitvoeringsplan inclusief de noodzakelijke financiën voor de realisatie van de visie volgen.

ONDERBOUWING **Onderbouwing punt 1: De Kadervisie vaststellen.**

Het is de bevoegdheid van de raad om de kaders voor de lange termijn vast te stellen. Door het vaststellen van de Kadervisie wordt er een eerste (belangrijke) stap gezet op weg naar een Omgevingsvisie.

Zoals hiervoor gezegd, verwachten we dat de Omgevingswet op 1 januari 2022 inwerking zal treden. Hoewel de inwerkingtredingsdatum met één kalenderjaar is uitgesteld en we ook niet zeker weten of januari '22 wel definitief de invoeringsdatum zal zijn, betekent dat toch niet dat we nu achterover kunnen leunen. We zullen ons moeten voorbereiden; dit uitstel geeft ons enkel wat lucht waardoor de eerdere te krappe voorbereidingstijd nu minder krap wordt.

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

Invoeringstraject Omgevingswet

In Koggenland zijn we in 2018¹ begonnen met de invoering van de Omgevingswet door het houden van twee raadswerksessies. In die sessies heeft uw raad bepaalde ambities uitgesproken en kaders meegeven. Eén van die kaders was de wens om in dit proces veel aandacht voor participatie te hebben.

Vervolgens is op 26 februari 2019 in een presentatie aan uw raad, toegelicht dat we een aangepast proces wilden doorlopen, met een pilot. Gemeenten moeten op grond van de Omgevingswet uiterlijk in 2024² een Omgevingsvisie gereed hebben; een visie waarin de integrale koers op alle onderwerpen op het terrein van de fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, staat verwoord. Om daarmee eerst enige ervaring op te doen, wilden we starten met pilotproject: 'De Kadervisie', een 'Omgevingsvisie Light'. Waarbij we als basis voor die Kadervisie, de vlak voordien verstrekte raadsopdracht Duurzaamheid, de raadsopdracht Wonen³ en de collegeopdracht Economie, Recreatie en Toerisme als bouwstenen wilden gebruiken.

Reden voor deze aanpak was dat wij zo ervaring konden opdoen met een integrale aanpak van sectorale vraagstukken maar ook met participatie op deze schaal en in de geest van de omgevingswet. Bovendien konden we bekijken welke effecten de verschillende thema's op elkaar hadden en welke 'meekoppelkansen' er mogelijk door ontstonden. Verder was belangrijk dat we de mensen gelijk op een groot aantal onderwerpen tegelijk konden bevragen in het participatietraject, om zo de kans op participatiemoetheid te voorkomen.

Uw raad heeft daarop, bij de vaststelling van het Koersdocument Omgevingswet op 23 april 2019, opdracht gegeven voor de ontwikkeling van de "Kadervisie Koggenland".

Totstandkoming Kadervisie

Het vertrekpunt voor de Kadervisie vormen verkenningen en denkrichtingen op het gebied van de thema's wonen, duurzaamheid, economie, recreatie, toerisme en gezondheid. Zoals gezegd, gold voor al die thema's dat eerder de bestuurlijke wens was uitgesproken om -op korte termijn- nieuwe beleidskaders met een uitvoeringsprogramma te formuleren. Die gevraagde sectorale visies zijn vervolgens, bij wijze van pilot, integraal opgepakt en vertaald naar een Kadervisie.

De Verkenningen en Denkrichtingen

Om tot een goede visie te komen zijn we per thema gestart met een inventarisatie (verkenning) van al het reeds aanwezige gemeentelijk -, regionaal -, provinciaal- en rijksbeleid alsmede de ontwikkelingen en toekomstbeelden. In de verkenningen is eveneens een relatie met het Pact van West-Friesland gelegd. Daarmee borduurt deze Kadervisie feitelijk voort op het bestaand beleid en de ontwikkelingen die er per thema zijn.

Op basis van deze verkenningen zijn er per thema drie denkrichtingen (of ambitieniveaus) bedacht. Om zo het gesprek over deze brede thema's enigszins te kunnen kaderen. In de Kadervisie treft u de tekeningen aan die deze denkrichtingen visualiseren.

¹ Raadsbijeenvkomsten onder leiding van BMC op 15 januari 2018 en 25 juni 2018

² Mogelijk zal deze datum, door de uitgestelde inwerkingsdatum ook worden aangepast door de minister maar of dat het geval is, is nu nog onduidelijk.

³ Raadsopdracht Duurzaamheid van datum 28 januari 2019 en opdracht Wonen d.d. 28 november 2018. Dit proces is vervolgens in een memo op 1 april 2019 aan het Presidium nader toegelicht.

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

Deze verkenningen en de denkrichtingen, die u ook als bijlage bij de Kadervisie aantreft, zijn in het voorjaar van 2019⁴ in drie bijeenkomsten met de gemeenteraad besproken. Daarbij zijn de diverse mogelijke richtingen met u gedeeld en de uitkomsten van die besprekingen zijn in de verkenningen en vervolgens ook in de Kadervisie verwerkt. U heeft indertijd dus richting meegegeven maar nog geen besluiten genomen. Die werkwijze is bewust gekozen om zo ruimte aan participatie te geven. Het moment van besluitvorming voor de raad is nu aangebroken!

Participatie

Verplicht onderdeel van een Omgevingsvisie is participatie. Daarnaast was dit ook een nadrukkelijk kader dat uw raad had gesteld in de eerste werksessies in 2018; geef voldoende ruimte aan inwoners, ondernemers en partners om mee te praten en mee te denken. Met die opdracht in het achterhoofd hebben we, aan de hand van de verkenningen en denkrichtingen, een uitgebreid participatietraject doorlopen⁵. En zoals u ook in de raadsavond op 10 februari 2020 is toegelicht, is de participatie zeer goed verlopen. Veel inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden hebben hier hun steentje aan bijgedragen:

- meer dan 2000 mensen hebben een volledige vragenlijst ingevuld en hebben daaraan ook suggesties en meningen toegevoegd;
- er zijn straatinterviews gehouden (33);
- er zijn 1 op 1 gesprekken geweest met belangenvertegenwoordigers en ketenpartners;
- er zijn scholen bezocht; en
- er zijn een tweetal informatieavonden georganiseerd in De Goorn en Obdam.

Uitkomsten participatie

We doen het goed in Koggenland: inwoners en ondernemers zijn over het algemeen tevreden. Uit het participatietraject zijn -gelukkig- geen schokkende aandachtspunten naar voren gekomen. Wat duidelijk blijkt uit de participatie is dat de overgrote meerderheid van de inwoners wil dat Koggenland groen, rustig en landelijk blijft.

Koers

Aan de hand van alle genoemde input, afkomstig van zowel van uw raad, uit de participatie en de analyse van het bestaande beleid, hebben we per thema een koers geformuleerd. In de Kadervisie staat beschreven hoe Koggenland invulling wil geven aan die koers op de vier genoemde thema's en welke beleidsmatige keuzes daarbij worden gemaakt. Deze beleidskeuzes zijn in hoofdstuk 6 van de Kadervisie vertaald naar concrete doelstellingen met een pakket van uitvoeringsmaatregelen. En ten slotte geven we een doorkijkje naar de financiële consequenties.

Invloed van de raad

Werksessies

We hebben de conceptkadervisie met uw raad in een tweetal raadsessies behandeld: de kick off op 31 augustus jl. waarbij we nogmaals de opbouw en inhoud van de kadervisie hebben toegelicht en

⁴ De raadsinformatieavond Duurzaamheid op 6 mei 2019 en de overige verkenningen op 24 en 25 juni '19.

⁵ In de raadsinformatieavond op 23 september 2019 hebben wij u het geplande participatietraject geschetst en hebben we u gevraagd of u kon instemmen met het vrijgeven van de verkenningen ten behoeve van die participatie.

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

vervolgens de werksessie op 14 september waarbij we uw raad hebben gevraagd mee te denken over de inhoud van het stuk. Deze laatste sessie heeft op een aantal punten geleid tot een aanpassing van de Kadervisie.

Naar de kern genomen bleek uit de werksessies dat uw raad graag de doelstellingen nader geconcretiseerd wilde hebben. Waar mogelijk hebben we dat doorgevoerd. Daarbij merken we op dat bij de uiteindelijke omgevingsvisie er nog duidelijker een scheiding zal worden aangebracht tussen visie en ambitie enerzijds (omgevingsvisie) en doelstellingen en uitvoering anderzijds (omgevingsprogramma). De tijdens de werksessie Wonen geuite wens om onderzoek te doen naar een 'huur/koopconstructie' is in de kadervisie overgenomen en hebben we bij alle thema's nog meer de nadruk gelegd op communicatie en de duurzame voorbeeldfunctie die we bijvoorbeeld via het woningbedrijf kunnen uitstralen.

In bijlage 1 treft u een tabel aan met daarin de wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke tekst.

Wijziging Kadervisie, vervolg en evaluatie

Vanzelfsprekend kan uw raad, via moties en amendementen, de hiervoor bedoelde koers, de Kadervisie en het uitvoeringsprogramma bijstellen.

Overigens zal aan deze koers ook later nog verdere inhoud worden gegeven. Immers, met het opstellen van de definitieve Omgevingsvisie Koggenland zullen onderwerpen als milieu, bodem, landschap, cultuur, leefbaarheid, toezicht- en handhavingsbeleid, in samenhang met de thema's uit de Kadervisie, verder hun beslag moeten krijgen. Maar ook door middel van evaluatie van de Kader- of later de Omgevingsvisie zal er telkens kunnen worden bijgestuurd. De intentie is hierbij om de uiteindelijke Omgevingsvisie iedere vier jaar te evalueren en (desgewenst) bij te stellen. Op die manier heeft een nieuwe raad de mogelijkheid om voor die komende raadsperiode hun stip op de horizon te bepalen en de koers desgewenst te herijken.

De tijdshorizon van het uitvoeringsprogramma is tot 2024. De plannen die in de periode 2020-2024 worden gemaakt zullen tussentijds concretere doelstellingen en uitvoeringsagenda's per onderwerp met zich meebrengen. Ook zullen er nieuwe ontwikkelingen en inzichten zijn, die worden opgepakt en verwerkt.

Financiën en budget

Zoals blijkt uit de participatie, doen we het goed in Koggenland: inwoners en ondernemers zijn over het algemeen tevreden. Maar dat betekent niet dat we er al zijn. De Kadervisie geeft invulling aan wettelijke taken, nieuwe ontwikkelingen en aan onze eigen ambities aangaande duurzaamheid, economie, recreatie & toerisme en wonen. Voor duurzaamheid betreft het overigens grotendeels verplichte basistaken: de RES, warmtetransitie, verduurzaming in zijn algemeenheid en dienstverlening; het zijn taken die we moeten oppakken en die vragen om een investering in organisatie en projecten.

Budget Omgevingswet

Deze (sectorale) taken komen bovenop de verplichtingen die voortvloeien uit de Omgevingswet. Ook als we de Omgevingswet niet zouden invoeren, dan nog zouden we de hiervoor genoemde (basis)taken

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

moeten uitvoeren. Om die reden behoren de kosten van deze takenuitbreiding niet tot de kosten van de invoering van de Omgevingswet. Het budget dat uw raad eerder beschikbaar heeft gesteld voor de Omgevingswet is sec bedoeld voor de kosten gemoeid met de invoering van de wet zoals de kosten van nieuwe software, herzien van werkprocessen, opleidingen, opstellen Kadervisie en Omgevingsplan enz.

Omgevingswet en Dienstverlening

Met de invoering van de Omgevingswet verandert de rol van de gemeente, ook wel in de literatuur over de Omgevingswet 'de cultuurverandering' genoemd. De rol verschuift naar een meer integrale taakuitvoering, waarbij er nog meer dan nu zal worden samengewerkt met inwoners, bedrijven en ketenpartners. En waar vooral ook een grote rol voor participatie en communicatie is weggelegd. En dat alles binnen een kortere termijn. Dat vraagt meer van de organisatie en heeft direct consequenties op formatie, op aspecten als het werken met een flexibele schil en het samenwerken op regionaal niveau. Willen we dit goed kunnen oppakken dan zal hierin geïnvesteerd moeten worden.

Geen budget uitvraag in dit voorstel

Ondanks het feit dat er voor een goede uitvoering van de taken budget nodig is, zullen we u in dit voorstel toch geen budget uitvraag voorleggen. Dat voorstel zal u per separaat voorstel worden voorgelegd.

Bij het laten vaststellen van deze kadervisie had het college u een voorstel willen doen om budget beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van onze basistaken op duurzaamheidsgebied en voor het mogelijk maken en uitvoeren van projecten zoals genoemd in de kadervisie. Tussen het moment van het doorgeleiden van de kadervisie naar de raad ter bespreking en dit besluitmoment hebben zich nieuwe echter ontwikkelingen voorgedaan. In de Kadernota 2021 bent u geïnformeerd over de dreigende tekorten vanaf begrotingsjaar 2021. Door grote onzekerheden over de inkomstenkant van de begroting heeft u in uw vergadering van 29 juni 2020 de beleidsarme Kadernota 2021 voor kennisgeving aangenomen. Om onze begroting structureel sluitend te krijgen zijn stevige maatregelen nodig. Dat maakt dat een structurele budget uitvraag voor nu niet passend is.

Basistaken en formatie duurzaamheid

Rond de zomer is vanuit o.a. de regio steeds duidelijker geworden wat het Klimaatakkoord en de RES voor gemeenten betekenen, ook qua formatie. Dit zal leiden tot een forse inspanning van gemeenten waarbij bovengenoemd budget voor formatie-uitbreiding in zijn geheel niet toereikend zal zijn. Op basis van de huidige inzichten dient een gemiddelde gemeente rekening te houden met circa 12 Fte. Op dit moment heeft Koggenland 1 Fte ter beschikking inclusief aanverwante werkzaamheden. Aanvullend hebben we zeer beperkte inhuur. De raad dient daarom metertijd rekening te houden met een flinke budget-uitvraag om de formatie op basisniveau te krijgen. De verwachting is dat dit komend half jaar duidelijker wordt. Dit inzicht zal dan meegenomen worden bij het gesprek en de besluitvorming omtrent de financiële ombuigingen. Gezien bovenstaande doet het college de raad op dit moment geen voorstel voor een structurele budgetaanvraag.

Om te voorkomen dat de gemeente door het financieel 'pas op de plaats maken' op duurzaamheidsgebied stil komt te liggen, zal er wel per separaat voorstel om een krediet worden verzocht. Hiermee kunnen we de lopende werkzaamheden vervolgen en wellicht al iets verstevigen in afwachting van de uitkomst van de discussie rondom de ombuigingen.

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

Waarom kredietvoorstel separaat?

Een kredietvoorstel moet bij voorkeur voor 1 januari 2021 zijn vastgesteld willen de werkzaamheden niet stagneren. De vraag is of dat lukt, als we het kredietvoorstel in dit stuk aan u voorleggen gezien de gewenste vorm van participatie. Want om de participatie voor de Kadervisie zo volledig mogelijk te krijgen, stellen we voor om dit stuk eerst in 'het Gesprek' te behandelen en dan de maand daarop ter vaststelling in de raad te behandelen. Door de raadsagenda zal dat inhouden dat de Kadervisie dan pas ter vaststelling in de raad van begin februari zal worden voorgelegd. Die vertraging is voor de Kadervisie wenselijk maar tegelijk voor de voortgang van de werkzaamheden op het gebied van Duurzaamheid en het daarvoor benodigde krediet wel problematisch. Om die reden wordt dat kredietvoorstel u separaat voorgelegd.

KANTTEKENINGEN	<ol style="list-style-type: none">1. In Hoofdstuk 7 van de Kadervisie worden kansen en conflicten bij de thema's benoemd. Daarin wordt geconstateerd, dat het goed is om te beseffen dat een verbetering in het ene thema kan leiden tot kansen en mogelijkheden, maar ook conflicten, met betrekking tot andere thema's. Bij ieder initiatief komt dit in elkaar grijpen van belangen en thema's aan de orde.2. Zonder beschikbaar budget zal er in principe een pas op de plaats moeten worden gemaakt.
FINANCIËN	Zie separaat voorstel over kredietaanvraag.
DUURZAAMHEID	Duurzaamheid is een integraal onderdeel van deze Kadervisie. Uit het voorgaande blijkt dat een nadere uitbreiding en investering nodig is om de genoemde taken op te pakken en uit te voeren. Dit zal aan de orde komen bij de ombuigingsgesprekken die de raad zal voeren en in een separaat kredietvoorstel.
ALTERNATIEVE MOGELIJKHEDEN	Uw raad kan via moties en amendementen de ambities en doelstellingen bijstellen. Vooruitlopend op de Omgevingsvisie die uiterlijk in 2024 gereed zal zijn, kan uw raad ook uw wensen aan ons college kenbaar maken, zodat die meegenomen kunnen worden in die nieuwe visie.
PACT VAN WESTFRIESLAND	In de Kadervisie ligt een duidelijke relatie met het Pact. De thema's in de Kadervisie zijn lokaal van groot belang, maar hebben zeker ook (boven)regionale aspecten. Niet voor niets worden deze thema's ook benoemd in het Pact van West-Friesland. Om de Koggenlandse opgaves en ambities slagvaardig op te pakken, is in de uitvoering regionale samenwerking nodig.
COMMUNICATIE	Via social media, op de site van de gemeenten en via de Koggekrant. Daarnaast zal de Kadervisie voorafgaand aan de raadsvergadering in concept aan de participanten aan de enquête worden toegestuurd en ook openbaar worden gemaakt via diverse mediakanalen zodat geïnteresseerden desgewenst bij de raadsvergadering hun zienswijze kunnen inbrengen.
VERVOLG	Deze Kadervisie zal mettertijd onderdeel gaan uitmaken van een Omgevingsvisie Koggenland.
BIJLAGEN	<ol style="list-style-type: none">1. Kadervisie Koggenland2. Aanpassingen Kadervisie n.a.v. de Werksessie 14 september 2020

Datum college: 19 november 2020

RAADSVORSTEL (VERVOLG)

Burgemeester en wethouders van Koggenland.